

Document base per la mediació educativa

Com gestionar conflictes de manera positiva

Tenim un conflicte

En parlem

Definim conjuntament la situació

Proposem

Acordem

Índex del document

- 1. Què és la mediació escolar?**
- 2. Objectius de la mediació**
- 3. Passos en el procés de la mediació**
- 4. Rol del mediador/a**
- 5. En quins casos es pot utilitzar la mediació?**
- 6. En quins casos cal evitar la mediació**
- 7. Quadre comparatiu d'estils de comunicació que faciliten o dificulten la mediació educativa.**

INTRODUCCIÓ

***Aprendre a ser i a viure junts** són dos punts bàsics de l'educació integral de totes les persones, de manera que es considera essencial que cada centre estableixi espais educatius adreçats a l'enfortiment intrapersonal i interpersonal de tots el/les alumnes. D'altra banda, aconseguir una bona convivència reverteix directament en el procés d'ensenyament-aprenentatge i incideix de manera positiva en la resta d'activitats educatives.*

De con viure, se n'aprèn. Els conflictes que de manera natural formen part de la vida de totes les persones esdevenen oportunitats positives per al creixement i la maduració personal. D'altra banda, l'adquisició de competències bàsiques se sustenta en la capacitat de saber crear i alimentar un bon clima relacional. En conseqüència, cal activar el potencial personal i social dels infants i joves, proporcionant-los múltiples experiències de socialització, formant-los per a la pau i promovent la NO indiferència davant situacions de conflicte i violència.

*La mediació escolar proposa una **acció educativa** que no substitueix les normatives internes del centre, sinó que actua de manera formativa i preventiva abans que els conflictes evolucionin negativament. També realitza una funció reparadora i constructora de vincles trencats o inexistents entre les persones que comparteixen el dia a dia.*

1. QUÈ ÉS LA MEDIACIÓ?

- **És un procés de comunicació horitzontal** a tres bandes, en el qual la figura del mediador/a crea les condicions per tal que els protagonistes del conflicte puguin compartir inquietuds, plantejaments, punts de vista amb l'ànim de resoldre el conflicte i posar-se d'acord.
- **Un intent de treballar amb l'altre i no en contra de l'altre**, buscant la via pràctica i equitativa d'enfrontar els conflictes en un entorn d'acceptació dels errors i de respecte mutu.
- **Una via de resolució de conflictes** on els protagonistes prenen les seves pròpies decisions per consens i sense ser coaccionats.
- Es basa en el **diàleg, cooperació i responsabilitat** de cada persona per contribuir i mantenir un clima pacífic i de respecte.
- **La mediació contribueix a millorar la convivència, ja que educa en valors** i permet gestionar conflictes de manera positiva.
- **No pren temps: en dóna**, ja que si els conflictes es solucionen, es guanya en el bon clima de les activitats educatives i el rendiment acadèmic.
- Un manera de **preveure situacions conflictives** que, si no es detecten i es reconduïxen a temps, **poden derivar en conductes contràries a la convivència i esdevenir greus o molt greus**.
- La mediació es coordina i va estretament enllaçada amb **l'acció tutorial de l'escola** i intervenen **tutors/es, professorat i totes les persones de l'escola** per tal que adquireixi un sentit ple.
- Per últim, la mediació **pretén resoldre conflictes dins el context del tractament educatiu i no sancionador dels mateixos**.

2. OBJECTIUS DE LA MEDIACIÓ

- **Prendre consciència** de la nostra responsabilitat en el conflicte, així com de les pròpies capacitats per afrontar-lo.
- **Trobar-se voluntàriament** amb la persona amb qui s'ha produït el conflicte.
- **Saber expressar i defensar els punts de vista** propis sense ofendre els altres.
- **Comprendre i acceptar** les pròpies emocions i sentiments.
- **Fer l'esforç de posar-se en el lloc de l'altra persona** i mirar de comprendre-la.
- **Estar en disposició de cooperar** en la recerca d'una alternativa a la situació actual.
- Prendre una **decisió lliure, justa i equitativa** mitjançant el **diàleg** i el **consens**.

3. PASSOS EN EL PROCÉS DE LA MEDIACIÓ

- 1. Tenim un conflicte**
- 2. Trobem-nos**
- 3. Parlem-ne: quin és el problema?**
- 4. Definició conjunta de la situació: posar-se en el lloc de l'altre**
- 5. Fem propostes**
- 6. Arribem a acords**
- 7. Què hem après? Conclusions**

1. Tenim un conflicte

Es tracta d'oferir a les persones afectades la possibilitat d'anar a la mediació per tractar de resoldre allò que els enfronta en aquell moment. Les persones en conflicte, han d'acceptar que tenen un problema i el volen resoldre. Han d'anar a la mediació, lliurement.

El mediador/a ha d'inspirar confiança i, segons el conflicte, el tutor/a és mediador/a, almenys, en un primer moment.

2. Trobem-nos

És el moment d'acollida i és important donar la benvinguda i fer la presentació de les persones que hi intervindran. El mediador/a explica les normes de la mediació i els protagonistes han d'estar d'acord.

Es posa sobre la taula, per part de l'alumnat implicat, els fets, respectant el torn de paraula i manifestant allò que els preocupa, en un clima de respecte, confiança i diàleg.

3. Parlem-ne: quin és el problema?

En aquesta fase del procés s'ha de ser assertiu i cadascuna de les parts ha d'explicar el que ha passat en realitat, quin és el problema en qüestió, s'han de manifestar els sentiments que aquella situació ha comportat i ser sincers en tot moment.

Es fomenta l'actitud d'escolta, empatia, reconeixement i valoració mútua. S'aclareixen qüestions, es reformula, es sintetitza...

El mediador/a ha de fer possible que s'identifiquin criteris justos i equitatius, sondegi on estarien disposats a arribar en cas d'acords, indueixi al compromís, a pensar solucions alternatives, buscar interessos comuns...etc.

4. Definició conjunta de la situació

En aquest moment, les parts implicades no han de parlar dels seus problemes, sinó dels nostres problemes, s'ha de canviar el "jo" per el "nosaltres". Cal posar-se en el lloc de l'altre. En aquesta fase, les actituds són la corresponsabilitat, la inclusió, la comprensió dels punts de vista de l'altre.

5. Fem propostes

És el moment de la pluja d'idees, s'han de proposar solucions, les actituds han de ser: la cooperació, la participació activa i la voluntat de millora de les persones implicades.

El mediador/a ha de vetllar perquè les propostes siguin justes, realistes i beneficiïn les dues parts, per tal d'arribar així a un consens.

6. Arribem a acords

En aquesta fase, s'arriben a acords conjunts i que comprometran ambdues parts. Ha d'haver voluntat de compliment i ganes de solucionar els problemes.

D'aquesta manera, s'aprèn dels conflictes des del punt de vista de la responsabilitat, el compromís, el descobriment de diferents punts de vista i els ensenya a veure el conflicte des d'una òptica diferent. Conclusions: viure i conviure en pau.

7. Conclusions: viure i conviure en pau

Què hem après sobre nosaltres mateixos, sobre els altres, sobre la situació plantejada?

En aquesta fase, no només es considera valuosa la mediació, com a procés, sinó que es valora allò que s'ha après del procés, allò que ha resultat significatiu per als protagonistes del conflicte.

Sovint, el mediador/a pregunta, en aquest punt i per concloure la trobada de mediació, què podíem haver fet de diferent per no arribar a aquesta situació i què han après per d'altres ocasions.

La mediació és, sens dubte, UN DELS GRAONS EN EL CAMÍ DEL CONREU DE LA PAU.

Per finalitzar, el mediador/a fa **un acta de la trobada i acorda un seguiment de la situació.**

4. ROL DE LA PERSONA MEDIADORA

- L'actitud personal del mediador/a és essencial a l'hora de **crear un clima de confiança** i tranquil·litat.
- No pren postura, ni es decanta per ningú, **equilibra**, mostra respecte per tothom, no aconsella ni influeix en les decisions.
- **Obre canals de comunicació.**
- **Explora posicions inicials** de les persones implicades.
- **Fomenta el pensament creatiu i positiu.**
- Aporta **critèris de realitat**.
- **Valora les manifestacions de reconeixement** d'una part envers l'altra.
- **Atorga autonomia** als protagonistes del conflicte.
- **Enforteix les relacions d'interrelació.**
- **Genera mecanismes per enfrontar conflictes.**
- **Redueix la tensió existent** entre les parts implicades.
- **Vetlla** perquè les parts puguin arribar a un **acord just i raonable**.
- **Prepara les sessions** conjuntament amb la **direcció**.

5. EN QUINS CASOS ES POT UTILITZAR LA MEDIACIÓ?

- Quan el motiu de la baralla té un alt contingut emocional.
- Si les parts en conflicte es coneixen bé.
- Quan és important tenir cura de les relacions.
- Quan les persones conviuen i no poden evitar el contacte.
- Si hi ha una urgència per resoldre el conflicte el més aviat possible.
- Quan les parts ho ha intentat abans sense èxit.
- Si el conflicte afecta negativament a d'altres persones (grup-classe, per exemple).
- Si les parts se senten incòmodes quan es troben.

6. EN QUINS CASOS CAL EVITAR LA MEDIACIÓ?

- Quan el conflicte és molt recent i les parts estan molt alterades.
- Si una de les parts pensa que l'altra no és sincera, que pot enganyar o fins i tot arribar a les amenaces.
- Quan les parts, no tenen les idees clares i no poden decidir bé.
- Quan el fet afecta a d'altres persones involucrades en el conflicte i que també tenen dret a ser escoltades per poder opinar i decidir.
- Quan les parts no volen anar a la mediació.
- Quan el conflicte és molt seriós i cal tractar-lo amb altres recursos i ajudes de professionals externs.
- Si el centre només vol aplicar la normativa del seu Pla de convivència, el Reglament de Règim Interior, les seves normes de funcionament i la llei vigent.

7. QUADRE COMPARATIU D'ESTILS DE COMUNICACIÓ QUE PODEN FACILITAR O DIFICULTAR EL PROCÉS DE MEDIACIÓ

DIFICULTEN	FACILITEN
<ul style="list-style-type: none"> · Manar: dir a l'altre el que ha de fer. · Amenaçar: amb càstigs o d'altres actuacions. · Sermonejar: recórrer a una norma externa per dir-li el que cal fer. · Donar lliçons: parlar des de l'experiència. · Aconsellar: hauries de fer, jo de tu... · Consolar/animar, en el sentit de no té importància, no hi pensis més... · Aprovar/desaprovar a l'altra part. · Insultar, menysprear. · Interpretar: dir a l'altre el motiu ocult de la seva actitud. · Interrogar: treure informació. · Ironitzar: riure's de tot. 	<ul style="list-style-type: none"> · Parlar amb to suau. · Demostrar, en tot moment, interès. · Expressions no verbals que demostrin actituds afables i acollidores. · Establir contacte visual. · Posició corporal receptiva. · No utilitzar respostes típiques. · Respectar els silencis. · Somriure, clarificar, assentir. · Comprendre el punt de vista de les parts. · Recollir les idees principals. · Reformular, sintetitzar, expressant els sentiments de manera més neutral. · Fer preguntes circulars, que poden ajudar a acabar d'aclarir punts de vista. · Establir empatia: ajuda a passar de les posicions enfrontades en el conflicte a detectar les seves necessitats i interessos.